

שרא יתה ויהבה בפומיה שרי שתי

כיון דריו שרי זמר

20 בתר תלתא יומין אמרון בניה לית אנן אולין וחמן ההוא אבון מה עביד

אי חיי אי מית

אתן אשכחוניה והא זיקא יריבה בפומיה והוא יתיב שתי

אמרון ליה אף הכא ביני מיתאי לא שבקך ברייך וביני חייא שביק לך

הואיל ומן שמיא יהבו לך לית אנן ידעינן מה נעביד לך

25 איתון נעליניה ונתקניניה ונעביד ליה קטמטסים

עבדין ליה תקנה כל חד וחד משקי ליה יומיה.

ספרות נבחרת:

י' לוינסון, "עולם הפוך ראיתי" — עיון בסיפור השיכור ובניו", מחקרי ירושלים בספרות עברית, יד (תשנ"ג), עמ' 7-29.

י' אלבוים, "מעשים בשיכור ומכוער באגדתנו ובאגדת יוון", מתניים, 20 (תשכ"ז), עמ' קכב.

6. רבי מאיר ושלום בית (ויקרא רבה, פרשה ט ט)

התרגום מארמית

1 רבי מאיר הוה יושב ודורש בלילי שבת.

הוה שם אשה אחת יושבת ושומעת לו.

נתאחרה דרשתו.

המתינה עד שנמר מה שדרש, הלכה לביתה ומצאה הנר כבה.

5 אמר לה בעלה: היכן היית?

אמרה לו: ישבתי ושמעתי דרשה.

אמר לה: כך וכך [= לשון שבועה]

שאין את נכנסת לכאן עד שתלכי ותירקי בפני הדרשן.

ישבו שבת [= שבועה] ראשונה, שניה ושלישית.

10 אמרו לה שכנותרה: כעת אתם במקריבה, הבה גלד עמך אל הדרשן.

כיון שראה אותם רבי מאיר, צפה ברוח הקדש,

אמר להן: יש ביניכן אשה היודעת ללחש עין?

אמרו לה שכנותרה: כעת את הולכת ויורקת בפניו ונעשית מתרת לבעלה.

כיון שישבה לפניו נרתעה מלפניו.

15 אמרה לו: רבי, אין אני יודעת ללחש עין.

אמר לה: התיזי רק בפני שבע פעמים ואני מתרפא.

ירקה בפניו שבע פעמים.

אמר לה: לכי אמרי לבעלה, אתה אמרת פעם אחת, אני ירקותי שבע פעמים.

אמרו לו תלמידיו: רבי, כך מבזים את התורה —

20 לא הוה לך לומר לאחד מאתנו ללחש לך?

אמר להם: לא ריז למאיר להיות שוה לקונו?

ששנה רבי ישמעאל: גדול שלום, ששם הנכתב בקדשה אמר הקב"ה ימחה על הפנים

בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו.

המקור (על פי מהדורת מרגליות, עמ' קצא-קצה)

1 רבי מאיר הוה יתיב ודריש כלילי שבתא
הוות תמן חדא איתתא יתיבה ושמעה ליה
תנתה מדרשיה

אמתינת עד דיחסל מה דדריש אולת לבייתא אשכחת כוצינא טפי
5 אמ' לה בעלה אן הוית

אמרה ליה אנה יתיבה ושמעה דרושה
אמ' לה כן וכן

את עיילא להכא עד דאולת ורוקת כאנפי דרושא
יתיבין שבתא קרמייתא שבתא תניינה ותליתאה

10 אמ' לה מגירתא כדו אתון צהיבין איתי אנן עמך לנבי דרושא
כיון דרחמא יתהון רבי מאיר צפה כרוח הקודש

אמ' להון אית מינכון איתתא דחכימא למילחש לעיינא
אמ' לה מגירתא כדו את אולת ורוקת כאנפיה ומישתרי לבעליך

כיון דיתבת קמיה איבדלת מיניה

15 אמ' ליה רבי לית אנא חכימא למילחש עיינה
אמ' לה רוקי באנפי שבע זימנין ואנא מינשם

רקת באנפיה ז' זמנין

אמ' לה איזילי אמרי לבעליך אנת אמ' חדא זימנא, אנא רקת ז' סימנין
אמ' לו תלמידיו רבי כך מכזין את התורה

20 לא הוה לך למימר לחד מינן למילחש לך
אמ' להו לא דיו למאיר להיות שוה לקונו

דתני רבי ישמעאל גדול שלום ששם הנכתב בקדושה אמר הקב"ה ימחה על המים
בשכיל להטיל שלום בין איש לאשתו.

ספרות נבחרת:

מ' כ"ץ, "גדול השלום", דרך אגדה ב, תשנ"ט, עמ' 77-89.

7. המטרונה ורבי יוסי (ויקרא רבה, פרשה ח א)

ויקרא רבה (על פי מהדורת מרגליות, עמ' קסד-קסו)

1 מטרונה שאַלה אַת רַבִּי יוֹסִי בֶּן חֶלְפוּתָא,

אָמְרָה לוֹ: לְכַמָּה יָמִים בָּרָא הַקֶּב"ה אֶת עוֹלָמוֹ?

אָמַר לָהּ: לְשֵׁשֶׁת יָמִים,

דְּכָתִיב "כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (שמות לא, יז).

5 אָמְרָה לוֹ: מֵיפֶן וְאֵילֶךְ מָה יוֹשֵׁב וְעוֹשֶׂה?

אָמַר לָהּ: יוֹשֵׁב וּמְזוֹנָה וְזוֹנִים,

בַּתוֹ שְׁלֹפְלוֹנִי לְפִלוֹנִי, אֲשַׁתּוֹ שְׁלֹפְלוֹנִי לְפִלוֹנִי, כְּמוֹנּוֹ שְׁלֹפְלוֹנִי לְפִלוֹנִי.

אָמְרָה לוֹ: בְּמָה עֹבְדִים וְכַמָּה שְׁפָחוֹת יֵשׁ לִי, וְלִשְׁעָה קָלָה אָנִי מְזוֹנָתָן.

אָמַר לָהּ: אִם קָלָה הִיא בְּעֵינֶיךָ, קִשָּׁה הִיא לְפָנַי הַמָּקוֹם בְּקָרִיעַת יָם סוּף,

10 דְּכָתִיב "אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְהוּדִים בְּיַתֵּהּ" (תהלים סח, ז).

הֲלֵךְ לוֹ רַבִּי יוֹסִי בֶּן חֶלְפוּתָא לְבֵיתוֹ.

מָה עָשְׂתָה?

שְׁלַחָה וְהִבִּיאָה אֵלֶיהָ עֹבְדִים וְאֵלֶיהָ שְׁפָחוֹת וְהֶעֱמִידָה אוֹתָן שׁוֹרוֹת שׁוֹרוֹת,

אָמְרָה לָהֶן: פְּלוֹנִי יֹסֵב פְּלוֹנִיתָא וּפְלוֹנִיתָא יֹסֵב פְּלוֹנִי.¹

15 מִן צִפְרָא אָתוּ לְנִבְהָ,²

דִּין פְּצִיעַ רֵאשִׁיָּה, דִּין שְׁמִיטָא עֵינִיָּה, וְדִין תְּבִירָא יְדִיָּה, וְדִין תְּכִירָא רַגְלִיָּה.³

דִּין אָמַר לִית אָנָּה בְּעֵי הָדָא, וְדָא אָמְרָה לִית אָנָּה בְּעֵי הָדִין.⁴

שְׁלַחָה לוֹ וְאָמְרָה לוֹ: יָפָה תּוֹרַתְכֶם, נָאָה וּמְשַׁבַּחַת.

אָמַר לָהּ: לֹא פָדָא אֲמַרְתִּי לָךְ,

1 פלוני ישא פלונית, ואת פלונית ישא פלוני.

2 בכוקר באו אצלה.

3 זה פצוע ראשו, זה שמוטה עינו, זה שכורה ידו, זה שבר רגלו.

4 זה אמר "איך אני רוצה את זר", וזו אומרת "איך אני רוצה את זה".